

ZAGROŻENIA ORAZ REKOMENDACJE I WNIOSKI

ID 355

Piekary Śląskie – 10c

Tabela zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego

Kodowanie i opisy zagrożeń oraz skala ich oceny zgodnie z wymogami Załącznika 6 do rozporządzenia ws. sporządzania audytów krajobrazowych (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 537)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagrożenie wewnętrzne (W) lub zewnętrzne (Z)	Skala zagrożenia (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe	W	8
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.5. Zmniejszenie się różnorodności biologicznej	I. Gospodarka przestrzenna	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	V. Ekonomiczne V.1. Niedostateczne środki finansowe	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.2. Wprowadzanie do harmonijnych zespołów architektoniczno- - krajobrazowych materiałów i obiektów degradujących wyraz stylistyczny i funkcjonalność całego zespołu	VI. Społeczno-kulturowe VI.4. Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W	8
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.2. Walory estetyczne	C.2.2. Przypadkowa i niewłaściwa stylizacja i kolorystyka wielokondygnacyjnych osiedli blokowych podczas działań termomodernizacyjnych	VI. Społeczno-kulturowe VI.4. Niska kultura estetyczna i	W	8

		świadomość krajobrazowa		
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych D.3. Walory sanitarne	D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza	III. Zarządzanie środowiskiem	W,Z	8

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

1. Zachowanie zbiornika wodnego i naturalnych zadrzewień w północnej części jednostki.
2. Zachowanie na Górze Kalwarii i na terenach osiedlowych komponowanych układów zieleni przy zabudowie sakralnej, wielorodzinnej, obiektach usługowych i ogrodach działkowych, w szczególności starodrzewi, oraz uwzględnienie w urządzaniu i pielęgnacji terenów zieleni ich funkcji ekologicznych.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

3. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
4. Uwzględnienie w nowo sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy wymogu stosowania w obrębie miejscowości lub ich fragmentów, których charakter determinuje zachowana tradycyjna zabudowa, standardów architektoniczno-urbanistycznych oraz form zagospodarowania terenu nawiązujących do rozwiązań tradycyjnych, w tym m.in. w zakresie gabarytów, form i proporcji budynków, użytych materiałów, ogrodzeń i zieleni przydomowej.
5. Przeciwdziałanie miejskiej wyspie ciepła i zwiększanie powierzchni chłonnych.
6. Ochrona krajobrazu wielkomiejskiego o dużej złożoności, w szczególności: 1) Bazyliką mniejszą pw. NMP i Św. Bartłomieja w Piekarach Śląskich wraz Kalwarią Piekarską z Kościołem Zmartwychwstania Pańskiego oraz licznymi kaplicami stacji drogi krzyżowej, wchodzącymi w skład XIX-wiecznego Zespołu Zabudowań Kalwarii; 2) zabytkowych dwu-, trzy i czteropiętrowych kamienic, w większości o charakterze zabytkowym z przełomu XIX/XX w., głównie w stylach historycznych w rejonie ulic Bytomskiej, Kalwaryjskiej, Ziętka, parku przy ul. Ks. J. Popiełuszki, Studziennej, Inwalidów Wojennych, Wojska Polskiego, Jana III Sobieskiego i J. Piłsudskiego; 3) zabudowań gospodarczych dawnego folwarku Donnersmarcków w rejonie ulic: Bytomskiej, Jana Pawła II i Inwalidów Wojennych; 4) w południowej części krajobrazu priorytetowego - zespołu szpitala Spółki Brackiej z pocz. XX w., w skład którego wchodzi kompleks zabytkowych obiektów (umieszczonych w parku szpitalnym) o unikatowej architekturze, w tym pawilon główny; 5) kolonii robotniczej „fińskich” drewnianych domków jednorodzinnych – wolnostojących z ogródkami przydomowymi zlokalizowanej wzdłuż ulic: J. Lortza, ks. S. Staszica, Jasionowskiego, gen. J. Dąbrowskiego: 1) w ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej w strategii rozwoju lokalnego lub strategiach ponadlokalnych, 2) w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego, 3) w ramach ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i układów urbanistycznych, 4) poprzez niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny.
7. W ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach

zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji – skuteczne kontrolowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym tak, aby możliwe było zachowanie różnorodnych wartości środowiska kulturowego miasta decydujących o jego tożsamości, pobudzanie takich zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, które pozwolą na lepsze wykorzystanie wartości kulturowych przestrzeni miejskiej, ochrona, utrzymanie i przywrócenie zasobów dziedzictwa kulturowego traktowanych jako wartość sama w sobie oraz wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla podwyższenia poziomu jakości życia i rozwoju gospodarczego miasta, ustalanie ograniczeń obowiązujących przy budowie, rozbudowie, remontach i innych przekształceniach przestrzennych, które składają się na system ochrony przestrzennego dziedzictwa kulturowego - przedsięwzięcia w tym zakresie można określić jako ochronę bierną, rewaloryzacja przeprowadzana w taki sposób, aby stwarzała atrakcyjne możliwości do inwestowania w różnych dziedzinach gospodarki - przedsięwzięcia w tej sferze można określić ochroną czynną.

8. Dla strefy stref „A” i „B” ochrony konserwatorskiej – ochrona istniejącego układu urbanistycznego, układu ulic, placów, linii zabudowy, głównych osi widokowych oraz zewnętrznego charakteru i bryły budynków, ochrona istniejącej zieleni parkowej, utrzymanie szerokości elewacji frontowych i kształtu oraz istniejącego kąta nachylenia dachu, zachowanie detalu architektonicznego oraz materiałów wykończeniowych elewacji budynków, w szczególności klinkieru i cegły glazurowanej, zachowanie jednolitej kolorystyki i podziałów stolarki w całym budynku, utrzymanie zakazu montażu anten i innych urządzeń (np. klimatyzatorów) na elewacjach budynków od strony dróg publicznych (elewacje frontowe), utrzymanie zakazu montażu wolnostojących reklam wielkogabarytowych oraz na budynkach z wyjątkiem ścian szczytowych, utrzymanie zakazu lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych, dopuszczenie możliwości wyburzeń we wnętrzach kwartałów dokonywanych w celu uporządkowania przestrzeni, dopuszczenie możliwości adaptowania obiektów do innych form użytkowania, dopuszczenie możliwości realizacji nowej zabudowy pod warunkiem, że będzie ona kontynuacją istniejącego układu urbanistycznego i będzie do niej dostosowana.
9. Wprowadzanie do gminnej ewidencji zabytków obiektów mających cechy zabytkowe, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów architektury regionalnej.
10. Harmonijne łączenie wartości zabytkowych lub przyrodniczo-krajobrazowych ze współczesną zabudową i zagospodarowaniem.
11. Zwiększanie udziału drzew, zazielenianie przestrzeni publicznych, w tym ochrona, rozwój i pielęgnacja zieleni urządzonej w formie nasadzeń przyulicznych, zieleni podwórek, placów, skwerów i parków, cmentarzy oraz zieleni przykościelnej oraz stosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie.
12. Dostosowanie stylistyki elementów zagospodarowania, w tym kompozycji zieleni do charakteru danego wnętrza urbanistycznego.
13. Nieumieszczanie instalacji i urządzeń technicznych na dachach budynków oraz samodzielnych konstrukcjach w sposób widoczny z danego wnętrza urbanistycznego.
14. Nieprzegradzanie, niezaburzanie i nie deformowanie osi widokowych i osi kompozycji.
15. Kształtowanie ciągów handlowo-usługowych, zwłaszcza wzdłuż ulic i placów wyłączonych z ruchu kołowego albo z ograniczeniami w ruchu kołowym.
16. Nielokalizowanie pomieszczeń gospodarczych w kondygnacji parterów budynków mieszkalnych, usługowych i mieszkalno-usługowych od strony przestrzeni publicznych.
17. Określenie maksymalnej wysokości zabudowy w sposób wykluczający dominację lub wyróżnienie nowej zabudowy na tle zabudowy istniejącej, w szczególności utrzymanie lokalnych dominant, w tym widocznej z daleka dominanty wież Bazyliki oraz Kalwarii Piekarskiej wraz z kościołem Zmartwychwstania Pańskiego, a także bryły budynku szpitala.
18. Zachowanie charakterystycznych osi widokowych i punktów widokowych ekspozycji zabytków oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.

19. Ochrona walorów fizjonomicznych krajobrazu priorytetowego uzyskanych dzięki położeniu w obniżeniu terenu związanym z doliną Brynicy, w tym widocznej z daleka dominanty Bazyliki wraz z Kalwarią Piekarską.
20. Dostosowanie sposobu kształtowania, zagospodarowania i wyposażania przestrzeni publicznych do historycznego charakteru ich otoczenia w obrębie krajobrazu priorytetowego.
21. Zachowanie osi widokowych wzdłuż ul. Bytomskiej oraz Wyzwolenia na Bazylikę oraz ciągu widokowego oraz punktu widokowego Kopca Wyzwolenia, np. poprzez nieumieszczanie reklam i ujednolicenie stylistyczne szyldów.
22. Nieumieszczanie reklam wzdłuż ulicy Bytomskiej pomiędzy ul. Solidarności a Konstytucji 3 Maja.
23. Zachowanie przedpoli ekspozycji poprzez nielokalizowanie obiektów wysokościowych, obiektów dysharmonijnych zakłócających odbiór panoramy oraz nieumieszczanie reklam wielkoformatowych (billboardów).
24. Nieumieszczanie urządzeń reklamowych LED; nieumieszczanie tablic i urządzeń reklamowych na terenach niezabudowanych; ograniczenia wielkości tablic i urządzeń reklamowych oraz szyldów na terenach zabudowanych do 2 m².
25. Przygotowanie, stosowanie i egzekwowanie lokalnego wzornika szyldów z preferowaniem materiałów naturalnych jak np. drewno; ujednolicenie kolorystyki, wielkości liter, itp.
26. Porządkowanie organizacji ruchu i parkowania pojazdów w ramach poszczególnych placów i ulic poprzez wprowadzanie czytelnego podziału na przestrzenie przeznaczone dla ruchu pieszego i rowerowego albo przestrzenie przeznaczone dla ruchu i do parkowania pojazdów mechanicznych, za pomocą rozwiązań przestrzennych i technicznych.
27. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego Piekar Śląskich, w tym kultu maryjnego związanego z obrazem Matki Boskiej Piekarskiej i ruchem pielgrzymkowym, a także walorów turystycznych poprzez niebieski Szlak Powstańców Śląskich, czarny szlak Os. Wyzwolenia - Piekary Śląskie oraz czerwony Szlak Husarii Polskiej.

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych

28. Przeciwdziałanie powstawaniu niskiej emisji zanieczyszczeń atmosfery.

Rekomendacje i wnioski dotyczące obiektów i obszarów proponowanych do objęcia ochroną prawną

29. Uznanie za pomnik historii bazyliki pw. NMP i Św. Bartłomieja wraz z Kalwarią Piekarską.